

Standpunt

'Uitingsvormen van religieuze en andere aard op school'

In hoeverre kun je en mag je op een openbare school actief uitkomen voor je overtuiging? Directe aanleiding voor deze vraag was een incident op het Vader Rijncollege in Utrecht, waar een jonge docente economie, tevens overtuigd moslima, aangaf mannen niet langer de hand te willen geven.

Met de inbreng van de leden als bouwstenen, heeft het hoofdbestuur van de Vereniging voor Openbaar Onderwijs hierover het onderstaande standpunt ingenomen. Een standpunt waarin de kernwaarden van een open en respectvolle gemeenschap èn van het openbaar onderwijs aan de orde komen. Een standpunt ook dat richting geeft aan het omgaan met uitingen van persoonlijke overtuiging in de openbare school en dat tegelijkertijd benadrukt dat er niet één absolute waarheid is. Mensen maken de samenleving, dus ook de samenleving in het klein die de openbare school is. Daarin zijn zeker ook regels nodig, maar die maak je samen.

Het standpunt:

De Vereniging voor Openbaar Onderwijs onderschrijft als kernwaarden dat leerlingen, ouders en onderwijspersoneel:

- met respect met elkaar omgaan;
- bereid zijn van elkaar te leren;
- een open houding hebben ten aanzien van de diversiteit in school en samenleving;
- zich actief inzetten om de dialoog over elkaars meningen en overtuigingen aan te gaan;
- gezamenlijk bepalen wat kan en mag binnen de schoolorganisatie.

De uitgangspunten geven aan wat voor de VOO wezenlijk is binnen het openbaar onderwijs. Vervolgens bepalen leerlingen, ouders en personeel van iedere afzonderlijke school hoe die uitgangspunten in hun school vorm krijgen.

Er ontstaan daardoor verschillen tussen openbare scholen. De ene school is de andere niet. Normen voor omgang en gedrag hangen samen met de schoolpopulatie en met de omgeving van de school. Met gezamenlijk opgestelde schoolregels laten leerlingen, ouders en onderwijspersoneel zien: 'zo zijn onze manieren, op deze wijze gaan wij hier met elkaar om'.

Het komt voor dat de ene persoon 'last' heeft van het gedrag van de ander. Er wordt dan een grens overschreden. In een openbare school is dat niet anders dan daarbuiten. Echter, juist in de openbare school wordt van leerlingen, ouders en onderwijspersoneel verwacht dat zij het gesprek aangaan over het vertoonde gedrag en over het effect dat dat op de ander heeft. Leerlingen, ouders en onderwijspersoneel bepalen dan samen of het gedrag binnen de waarden van het openbaar onderwijs en binnen de schoolnormen past. De uitkomst van een dergelijke dialoog is bindend voor alle betrokkenen. Daarbij geldt dat democratie meer is dan de helft plus één. Wanneer wordt afgeweken van het gedrag van een meerderheid en daar tegenover een vorm van compenserend gedrag wordt gesteld, kan dat als een acceptabele, nieuwe norm worden ervaren.

De openbare school staat altijd open voor heroverweging van normen en regels. Als blijkt dat er redenen zijn om binnen een school de normen en regels aan te passen, gebeurt dat eveneens in onderling overleg met alle betrokken partijen. Normen en regels zijn immers geen starre feiten: de gebruikers van de school veranderen en de maatschappelijke omgeving van de school ontwikkelt zich.

De invulling van de kernwaarden van het openbaar onderwijs is daarom ook aan verandering onderhevig. Het besluit om de regels bij te stellen of het besluit dat bepaald gedrag niet wordt getolereerd binnen de gemeenschap van de school, wordt in het openbaar onderwijs altijd genomen op basis van argumentatie en democratische besluitvorming.

De regels worden actief openbaar gemaakt. Potentiële leerlingen, ouders en medewerkers kunnen dan weloverwogen kiezen voor een school die bij hen past. Iedereen op school kent de daar geldende regels. En iedereen gedraagt zich daar naar.

Almere, 2007